HIIUMAA TEATAJA
Hiiumaa valla väljaanne • Tasuta
November 2026 • nr 100

Käinas tunnustati parimaid vabaühendusi, täiskasvanud õppijaid ja kauneid kodusid

15. oktoobril toimus Käina Huvi- ja Kultuurikeskuses Hiiumaa tublide inimeste ja ühenduste tunnustussündmus. Ühiselt tänati kogukonnaellu panustavaid vabaühendusi, vabatahtlikke ja nende toetajaid, tunnustati täiskasvanud õppijaid ja õppimise edendajaid ning Hiiumaa kaunimate kodude loojaid.

Fotod: Häli-Herta Haavapuu

Parimad vabaühendused ja sädeinimesed

Igal aastal valib Hiiumaa Arenduskeskus koostöös partneritega välja aasta parimad vabaühendused, vabatahtlikud ja nende toetajad. Tunnustatakse inimesi ja organisatsioone, kelle tegevus aitab kaasa Hiiumaa kogukondade arengule ning muudab kodusaare elu paremaks.

2026. aasta parimaks vabaühenduseks valiti Kärdla Linna Selts. Selts on andnud märkimisväärse panuse kohaliku elu elavdamisse ja kogukonnatunde tugevdamisse. Seltsi eestvedamisel on toimunud mõttelaborid, heakorratalgud ja meelelahutussündmused ning ellu viidud mitmeid olulisi projekte. Oma tegemistesse kaasatakse kogu kogukonda, pakkudes inimestele võimalusi ühiseks tegutsemiseks ja kodulinna arengusse panustamiseks.

Parima vabaühenduse nominendid olid ka MTÜ Hiiumaa Koduta Loomade Turvakodu, Villaladu MTÜ, Ühendus Kodukant Hiiumaa, MTÜ Kerema Kultuurikoda ja Hiiumaa Omastehooldajate Selts.

Uuendusliku algatuse ehk võimsa teo tunnustuse pälvis Villaladu MTÜ ajaloolise Villalao restaureerimise eest. Ühing on võtnud südameasjaks vana hoone taastamise ja sellele uue elu andmise. Suure pühendumuse ja pealehakkamisega ellu viidav ettevõtmine aitab säilitada väärtuslikku pärandit ning rikastab Hiiumaa elu. Villalao restaureerimine näitab, kuidas julgusest unistada ja tahtest tegutseda võivad sündida suured teod.

Selles kategoorias olid nomineeritud ka Kärdla toiduringluskapp (MTÜ Hiiumaa Toiduringlus), Louluhiidlaste käivitamine ja vedamine (Helen Kõmmus ja Kersti Ojasalu), Hiiumaa 2-eurose pühendusmündi algatamine ja Kõpu tuletorni mündile jõudmine (Peep Lillemägi), kepikõnni ühistreeningud Kärdla matkarajal (Kadi Kiiver) ning Vabadussõja mälestusmärgi rajamise eestvedamine ja elluviimine (Hiiumaa Muinsuskaitse Selts).

2026. aasta parima vabatahtliku tunnustuse pälvisid Siiri Kaldma ja MTÜ Hiiumaa Toiduringlus. Siiri koordineerib igapäevaselt toidupäästmist Kärdlas. Ta suhtleb kauplustega, korraldab päästmist vajava toidu vastuvõtmist ning selle jõudmist toiduringluskappi, kust toit leiab äraviskamise asemel uue kasutaja.

Lisaks igapäevasele toidupäästmisele korraldab Siiri üle Hiiumaa koolitusi, kus õpetab inimesi teadlikumalt toitu kasutama. Kord kuus korraldab ta ka päästetud toidu jagamist vähekindlustatud peredele. Tema tegevus ühendab keskkonnahoiu ja kogukonnast hoolimise, aidates vähendada toiduraiskamist ning toetada abivajajaid.

Parima vabatahtliku nominendid olid ka Miko Malk, Helen Kõmmus, Hardi Raiend, Raili Mägi, Aili Kaugesalu ja Eve Apri.

Aasta hoolivaks kodanikuks valiti Eve Ellermäe. Eve on inimene, kes märkab enda ümber toimuvat ning leiab alati võimaluse teisi toetada. Sõru muuseumi juhatajana on ta pakkunud noortele võimalusi saada esimesi töökogemusi, pühendades aega nende õpetamisele ja juhendamisele. Sama soojuse ja hoolivusega on ta olemas ka Emmaste päevakeskuse eakatele.

Eve panus ulatub ka laiemasse kogukonnaellu. Tema algatusel loodud Emmaste sotsiaalmeediagrupp aitab kohalikel inimestel infot jagada ja üksteisega ühenduses olla. Samuti aitas ta kaasa tänavuse Sõru kogukonnapäeva korraldamisele. Eve tegevust ühendab siiras hoolimine inimestest ning valmisolek jagada oma aega ja oskusi teiste heaks.

Hooliva kodaniku nominendid olid Hendrik Saarnak, Kati Kukk ja Heli Üksik.

Kodanikuühiskonna toetaja 2026 on M ja P Nurst AS. Ettevõte eesotsas juhataja Agur Nursiga on aastaid toetanud Hiiumaa sporti ja kultuurielu nii rahaliselt kui ka materiaalselt. Tänavu aidati Hiiumaa Orienteerujate Klubil korraldada 65. karikavõistlusi ning toetati Hiiumaa Pensionäride Ühingu memme-taadi päeva läbiviimist Soera talumuuseumis.

Ettevõtte järjepidev panus on hea näide sellest, kuidas kohalik ettevõtlus saab aidata kaasa kogukonna tugevdamisele ja oluliste traditsioonide hoidmisele.

Kodanikuühiskonna toetaja nominendiks oli ka Helle-Mare Kõmmus.

Õppimine rikastab elu igas vanuses

Tänuüritusel tunnustati ka Hiiumaa täiskasvanuhariduse silmapaistvamaid õppijaid, koolitajaid, õpitegusid ja õppijasõbralikke tööandjaid. Tunnustused tuletavad meelde, et õppimiseks ei ole kunagi hilja ning uute teadmiste ja oskuste omandamine rikastab nii inimese enda elu kui ka kogu kogukonda.

Hiiumaa aasta õppija 2026 laureaat on Martina Martinson-Nigu. Martina tegi oma elus suure muutuse, vahetades terviseedendaja ameti politseiuurija töö vastu. Viimased kaks aastat on ta töötanud politseis uurijana, tegeledes kriminaalmenetluste läbiviimisega. Uue elukutse omandamine nõudis julgust ja valmisolekut tulla toime ka keeruliste olukordadega. Martina on hea näide sellest, et tahtmise ja sihikindlusega on võimalik oma elus suuri muutusi ette võtta.

Aasta õppija eripreemia pälvis **Liisa Apri**, kes õppis iseseisvalt selgeks rahvarõivaste valmistamise ning tegi endale algusest lõpuni rahvarõivakomplekti.

Aasta õppija nominendid olid ka Karl Maier, Katri Kaar, Reeni Metsküla ja Reet Kokovkin.

Aasta koolitaja 2026 laureaadiks valiti Lylian Lainoja, kes lõi Hiiumaa ametikoolis uuendusliku linnaaianduse õppekava. Haridus- ja Teadusministeerium hindas õppekava perspektiivikaks ja vajalikuks ning andis sellele 2021. aastal ainsana Eestis tähtajatu õpetamisõiguse. Lyliani tugevuseks on oskus ühendada erinevaid õppemeetodeid – iseseisvat õppimist, meeskonnatööd, arutelusid, praktilisi ülesandeid ja maailma tippspetsialistide teadmisi.

Aasta koolitaja eripreemia pälvis **Helgi Põllo**, kes on olnud juhtiv jõud Hiiumaa giidide ja muuseumitöötajate koolitamisel ning kohaliku ajaloo ja kultuuripärandi tutvustamisel.

Aasta koolitaja nominendid olid Liina Härm, Ilmar Kelder, Kaili Saarna, Tiina Maiberg, Katri Kaar ja Alari Remmelg.

Aasta õpiteo 2026 tunnustuse pälvisid Hiiumaa rahvariidekool ja Jaanika Kuusk. Rahvariidekool on loonud õppimist toetava kogukonna, kus inimesed jagavad teadmisi, õpivad üksteiselt ning süvendavad sidet oma kodukoha ajaloo ja traditsioonidega. Tänu rahvariidekoolile on kasvanud teadmised Hiiumaa rahvarõivastest, käsitööoskustest ja kohalikust pärandkultuurist.

Aasta õpiteo eripreemia pälvisid **Hiiumaa kirjandusfestival ja Tiina Maiberg**. Tänavu juba viiendat korda toimunud festival on leidnud kindla koha kirjandushuviliste seas ning rikastab Hiiumaa kultuuri- ja hariduselu.

Aasta õpiteo nominendid olid ka klassikakontserdid Kassaris (Riho Lutter), klassika- ja džässkontserdid Kärdla kultuurikeskuses (Aivi Telvik), koolitustesari Käina Huvi- ja Kultuurikeskuses (Ly Meldorf), mereteemalised raamatud (Pühalepa Vanamehed ja Endel Lepisto), mälutreenerite võrgustik (Katrin Kivivuori), raamatuklubi eestvedamine (Ludmilla Träder), sündmuste sari Hiiumaa elanikele (Alari Remmelg) ning Team Hiiumaa jooksugrupi treeningud (Anni Kingsepp).

Hiiumaa õppijasõbralikuks tööandjaks 2026 valiti EisenMet OÜ. Ettevõte on olnud Hiiumaa ametikoolile väärtuslik koostööpartner keevituse praktilise õppe läbiviimisel. EisenMet on võimaldanud õppijatel kasutada oma masinaid, seadmeid ja materjale ning omandada praktilisi oskusi päris töökeskkonnas.

Õppijasõbraliku tööandja eripreemia pälvis **SA Hiiumaa Haigla**, kes panustab oma töötajate teadmiste ja oskuste arendamisse, et tagada patsientidele professionaalne ja hooliv arstiabi.

Õppijasõbraliku tööandja nominendid olid ka Hiidlaste Koostöökogu, Halulaev ja SA Hiiumaa Sadamad.

Kõik tunnustatud on heaks eeskujuks, näidates, et õppimine ja enesetäiendamine on olulised igas eluetapis ning et õppimisvõimaluste loomisel on suur roll ka tööandjatel ja kogukonnal.

Täiskasvanud õppijate tunnustamist korraldab ETKA Andras, kelle koordinaator Hiiumaal on Annely Veevo. Täiskasvanuhariduse tunnustamine oli üks osa vabariiklikust tunnustamisest maakondades.

Kaunid kodud pakuvad silmailu ja inspiratsiooni

Tunnustusõhtul tõsteti esile ka konkursi „Eesti kaunis kodu“ Hiiumaa piirkonna kaunemaid kodusid.

Perekond Johanseni kodu Orjakus paistab silma minimalistliku ja looduslähedase aiakujundusega. **Perekond Tamme kodu Kärdlas** võlub värvikülluse ja mitmekesise haljastusega. **Kärdlas Pae tänaval 12 asuva korterelamu haljastus** on hea näide sellest, kuidas ühine hool ja pühendumus saavad muuta ka kortermaja ümbruse eriliseks.

Üle-eestilist konkurssi „Eesti kaunis kodu“ korraldab Eesti Kodukaunistamise Ühendus.

Palju õnne kõigile laureaatidele ja nominentidele! Täname teid pühendumuse, ettevõtlikkuse ja hoolivuse eest. Teie tegevus aitab hoida Hiiumaad elava, ühtehoidva ja kauni kodusaarena.

KAJA SÕRMUS

ANNELY VEEVO

TRIINU RAJASALU

Vallavalitsuse istungitelt

◌ Korraldati avatud hankemenetluses riigihange „Sõru sadama detailplaneeringu koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine“. Riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 75 000 eurot.

◌ Otsustati korraldada lihthankemenetluses riigihange „Kärdla lasteaia projekteerimis- ja ehitustööde tellija esindaja teenus“. Riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 40 000 eurot.

◌ Otsustati korraldada lihthankemenetluses riigihange „Naistlaiu sadamale laaduri soetamine“. Riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 36 000 eurot.

◌ Korraldati avatud hankemenetluses riigihange „Piletimüügisüsteemi rentimine Hiiu maakonna bussiliinidele“. Riigihanke eeldatav maksumus koos lepingu kolmeaastase põhiperioodi ja kuni kaheaastase pikendamise võimalusega on kokku 110 000 eurot ilma käibemaksuta.

◌ Korraldati avatud hankemenetluses riigihange „Puiduhakke ostmine Suuremõisa ja Käina katlamajadele“. Riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 315 000 eurot.

◌ Tunnistati riigihankes „Kärdla lasteaia projekteerimis- ja ehitushange“ (viitenumber 308516) edukaks osaühingu Mapri Ehitus esitatud pakkumus nr 643122, mille maksumus ilma käibemaksuta on 6 669 705 eurot.

◌ Otsustati tunnistada riigihankes „Kärdla Posti tänava projekteerimis- ja ehitustööd“ (viitenumber 313799) edukaks AS-i Tariston esitatud pakkumus nr 647814, mille maksumus ilma käibemaksuta on 159 208,86 eurot.

◌ Sõlmiti leping Emmaste laste ja noorte vaba aja veetmise objektide uuendamiseks ja parendamiseks Kipsinuga OÜ-ga. Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on 6704 eurot.

◌ Anti nõusolek lepingu sõlmimiseks Hiiumaa Jäätmejaam OÜ-le Hiiumaa Jäätmejaama ohtlike jäätmete kuuri laiendamiseks Haasoja OÜ-ga maksumusega 77 950 eurot, millele lisandub käibemaks.

◌ Sõlmiti leping Microsoft 365 Business Premiumi teenuse ostmiseks AS-iga Atea. Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on 18 335 eurot.

◌ Otsustati sõlmida leping Kärdla lasteaia projekteerimis- ja ehitustööde omanikujärelevalve teenuse osutamiseks OÜ-ga Tarindiprof. Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on 17 997 eurot.

◌ Sõlmiti leping Käina lasteaia rühmaruumide valgustite vahetuseks Osaühinguga Väino ja KO. Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on 8999 eurot.

◌ Otsustati sõlmida leping Pargi 3 hooldekodu II etapi ehituse omanikujärelevalve teenuse osutamiseks OÜga Tarindiprof. Lepingu maksumus ilma käibemaksuta on 16 597 eurot.

◌ Otsustati kinnitada elektroonilise enampakkumise võitjaks IVECO FENIKSBUS FBI 86 T, VIN: ZCFC270D605135661, reg nr 290BTF kõrgeima pakkumise summas 36 300,00 eurot teinud osaleja Margus Laidmets (pakkuja on eraisik).

◌ Tunnistati enampakkumise tulemus edukaks ja kinnitati enampakkumise võitjad järgmiste varade puhul: freesasfalt, kogus 445 kuupmeetrit, enampakkumine nr 256470105 – parim pakkumus 11 500 eurot, pakkuja OÜ KEMEHH. Freesasfalt, kogus 192 kuupmeetrit, enampakkumine nr 256470117 – parim pakkumus 3650 eurot, pakkuja OÜ KEMEHH. Freesasfalt, kogus 288 kuupmeetrit, enampakkumine nr 256470188 – parim pakkumus 5360 eurot, pakkuja OÜ HIIU AUTOTRANS.

◌ Otsustati tunnistada enampakkumise nr 256717233 „Traktor MTZ 820 (7372EK), 2002. a“ tulemus edukaks ja lugeda enampakkumise võitjaks Aimforest OÜ võidusummaga 13 000,00 eurot. Võõrandati Hiiumaa vallale kuuluv traktor koos niidumasinaga enampakkumise võitjale Aimforest OÜ. Tunnistati enampakkumise nr 256718856 „Teehöövel Lokomo AH 182 (0377TA), 1987. a“ tulemus edukaks ja loeti enampakkumise võitjaks Rannar Lehis võidusummaga 5710,00 eurot. Võõrandati Hiiumaa vallale kuuluv teehöövel enampakkumise võitjale Rannar Lehisele.

◌ Otsustati võõrandada avaliku enampakkumise korras väikebuss Renault Traffic, 2012. a, registreerimisnumber 997BGD, alghinnaga 2500,00 eurot.

◌ Otsustati kinnitada munitsipaalasutuse Hiiumaa Haldus töötajate koosseis alates 1. septembrist 2026.

◌ Kinnitati asutuse Hiiumaa Raamatukogud koosseis alates 1. jaanuarist 2027.

◌ Nimetati Ene Vannas asutuse Hiiumaa Raamatukogud direktoriks alates 1. jaanuarist 2027. a kuni 31. detsembrini 2031. a.

◌ Vabastati Karola Lotta Kiisel Pühalepa Vaba Aja Keskuse ja Palade Loodushariduskeskuse juhataja ametikohalt alates 1. oktoobrist 2026 ning kinnitati Anne-Mall Reinu Pühalepa Vaba Aja Keskuse ja Palade Loodushariduskeskuse juhatajaks alates 1. oktoobrist 2026 kuni põhikohaga juhataja ametisse kinnitamiseni.

◌ Anti nõusolek Hiiumaa jäätmejaama tasuliste teenuste hinnakirja täiendamiseks ning vastuvõtuhinna kehtestamiseks.

◌ Kinnitati Pühalepa Vaba Aja Keskuse struktuur alates 1. septembrist 2026.

◌ Kooskõlastati Hiiumaa Spordikooli struktuur ja kinnitati koosseis.

◌ Seati sundvaldus Rannakülas asuvale Veski kinnisasjale. Sundvaldus seatakse tähtajatult Elektrilevi OÜ kasuks projekteeritud elektrivõrgu rekonstrueerimise käigus uue 0,4 kV pingega elektriõhukaabelliini paigaldamiseks, omandamiseks ning majandamiseks (remontimine, hooldamine).

◌ Otsustati seada tähtajatu sundvaldus Kõrgessaare alevikus asuvatele kinnisasjadele (6 kinnisasja). Sundvaldus seatakse tähtajatult Telia Eesti AS kasuks projekteeritud passiivse fiiberoptilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks, omandamiseks ning majandamiseks (remontimine, hooldamine).

◌ Seati isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks Käina alevikus asuvale Hiiumaa valla omandis olevale Spordi tänav kinnisasjale. Isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – projekteeritud 0,4 kV pingega elektrimaakaabelliin ning projekteeritud liitumis- ja jaotuskilp.

◌ Otsustati seada isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks Hiiumaa vallas Kärdla linnas asuvale Hiiumaa valla omandis olevale Ladva tänav kinnisasjale. Isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – 0,4 kV elektrimaakaabelliin.

◌ Võeti vastu Hausma külas asuva Järve kinnistu detailplaneering (Koppe OÜ töö nr DP151-26) ning korraldati detailplaneeringu avalik väljapanek ajavahemikus 21. oktoobrist kuni 4. novembrini 2026 ametiasutuse lahtiolekuajal Hiiumaa Vallavalitsuses ja Hiiumaa valla veebilehel.

◌ Anti projekteerimistingimused Hiiumaa vallas Hausma külas Sopiniidi ja Vesiroosi detailplaneeringu alale detailplaneeringus käsitletud haljastuse tingimuste täpsustamiseks.

◌ Otsustati anda projekteerimistingimused Hiiumaa vallas Paope külas Luigela kinnistule detailplaneeringujärgse hoonestusala nihutamiseks.

◌ Anti projekteerimistingimused Paope külas Meretuule kinnistul abihoone ehitusprojekti koostamiseks.

◌ Otsustati anda projekteerimistingimused Hiiumaa vallas Tilga külas asuvale hoonestatud Künka kinnistule püstitatava abihoone projekteerimiseks.

◌ Otsustati anda projekteerimistingimused Hiiumaa vallas Kassari külas asuvale Tamme kinnistule püstitatava elamu ja selle teenindamiseks vajalike ehitiste projekteerimiseks.

◌ Anti nõusolek Hiiumaa vallas Kleemu külas asuva Ussimäe kinnisasja jagamiseks.

◌ Otsustati anda nõusolek Hiiumaa vallas Heiste külas asuva Metsamehe kinnisasja jagamiseks.

◌ Otsustati anda nõusolek Hiiumaa vallas Heigi külas asuva Hirvepõllu kinnisasja jagamiseks.

◌ Anti nõusolek Hiiumaa vallas Sääre külas Männi kinnisasja jagamiseks.

◌ Otsustati anda nõusolek Hiiumaa vallas Tilga külas asuva Varese kinnisasja jagamiseks.

◌ Anti nõusolek Hiiumaa vallas Kaleste külas asuva Kiviränga kinnisasja jagamiseks.

◌ Määrati Kärdla linnas asuva Rookopli tn 22b katastriüksuse sihtotstarbeks elamumaa 100%.

◌ Anti nõusolek Hiiumaa vallas Nurste külas asuvate Raasi ja Sopiroo kinnisasjade vahelise piiri muutmiseks.

◌ Määrati Suuresadama külas Vanasadama kinnisasjal asuva sadama kohanimeks Vanasadama sadam.

◌ Algatati Hiiumaa vallas Tubala külas Muru 4 kinnisasjal asuva eratee avalikuks kasutamiseks määramise menetlus.

◌ Kiideti heaks 10 hajaasustuse programmi.

VALLAVANEMA VEERG

Kätte on jõudnud värvikirev sügis. Valla jaoks tähendab see igal aastal kaht olulist tööd: **arengukava uuendamist** ning **järgmise aasta eelarve koostamist**.

Koroonaperiood andis Hiiumaale lisahoogu. Paljud inimesed muutsid oma elukorraldust: kes kolis päriselt saarele, kes veedab nüüd suurema osa nädalast siin ja käib mandril tööl paaril-kolmel päeval nädalas. See tõi meie lasteaedadesse rohkem lapsi, kasvatas rahvastikuregistris Hiiumaa elanike arvu ning aitas kaasa valla tulumaksulaekumise kiiremale kasvule.

Nüüd on varasem kasvuhoog aeglustunud ning peame üle vaatama ka valla kulud. Põhimõte on lihtne: **valla igapäevased kulud peame suutma katta valla tuludega**.

Keerulisemaks teeb olukorra see, et paljud kulud, näiteks energiakulud, kasvavad meist sõltumatult ja hammustavad eelarvest üha suurema tüki. Nii jääb vähem raha nende asjade jaoks, mille üle saame ise otsustada.

Samas aitab meid see, et **oleme majanduslikult mõistlikult toimetanud**. Kuigi käsil on keeruline periood, tuleme sellega toime. Jääme kindlaks põhimõttele, et muudatusi teeme rahulikult, läbimõeldult ning asjaosalistega läbi rääkides.

Jätkame **peresõbraliku omavalitsusena**: hoiame lastega seotud kulud perede jaoks võimalikult madalad. Kvaliteedis me seejuures järele anda ei taha. Seda põhimõtet kannavad näiteks kvaliteetne, valla eelarvest tasutud toitlustus haridusasutustes ning valla rahastatud ujumise algõpe ka lasteaialastele.

Oktoober on muu hulgas elanikkonnakaitse kuu. Koostöös Päästeametiga külastasime haridusasutusi ja hindasime nende valmisolekut kriisideks. Suuremate asutuste ja koolitus varjumisplaanide koostamise ning varjumiskohtade kohandamise kohta. Seda seetõttu, et uuendatud kriisiseaduse järgi tuleb suuremate hoonetele varjumisplaan koostada hiljemalt 1. juuliks 2027 ning kohandada varjumiskoht hiljemalt 1. juuliks 2028.

Oktoobris täname tavapäraselt ka viimase aasta jooksul silma paistnud vabaühendusi, vabatahtlikke, konkursi „Kaunis kodu“ parimaid ning täiskasvanud õppijaid. Selle sündmuse väärtus on teadlikult võetud aeg märgata. Märgata inimeste panustatud aega, järjekindlust ja hoolt. Ning märgata ka neid, kes seisavad tublide vabatahtlike ja õppijate kõrval ning kelle toel see kõik võimalikuks saab.

See sündmus kinnitab, et Hiiumaal ulatub kodu oma aiast palju kaugemale. Külamajja. Matkarajale. Lauluproovi. Kellegi mureni, millest lihtsalt ei saa mööda vaadata. Ja see muudab meid tugevaks. See aitab meil kõigil siin Hiiumaal end kodusena tunda. Aitäh teile!

HERGO TASUJA
vallavanem

Zero waste'i koolitussari Hiiumaal: vähem raiskamist, rohkem säästu

Sel sügisel käivitus Hiiumaal uus koolitussari, mis keskendub jäätmetekke vähendamisele, komposteerimisele, toiduraiskamise ennetamisele ning esemete eluea pikendamisele. Viieosalist tasuta koolitusprogrammi korraldavad Kassari Haridusselts ja Zero Waste Estonia ning see kestab oktoobrist märtsini.

Kuigi jäätmete sorteerimisest ja ringmajandusest räägitakse Eestis üha rohkem, jõuavad praktilised teadmised inimeste igapäevaellu sageli aeglaselt. Just sellele soovivad koolituste korraldajad tähelepanu pöörata. Koolitussarja **eesmärk on anda osalejatele lihtsaid ja praktilisi oskusi, mida saab kohe kodus, töökohal või kogukonnas rakendada.** „Jäätmete vähendamine ei tähenda loobumist või ebamugavusi. Sageli tähendab see hoopis vähem kulutamist, targemaid valikuid ja rohkem kontrolli oma igapäevaelu üle," selgitab ZWEE tegevjuht Marianne.

Koolitussari toetab otseselt ka Hiiumaa valla jäätmekavas seatud eesmärke, kus olulisel kohal on jäätmetekke vältimine, elanike teadlikkuse suurendamine, biojäätmete liigiti kogumine, komposteerimine ning toodete korduskasutus ja parandamine.

Hiiumaa puhul on need teemad eriti olulised, sest saarel on piiratud ressursid ning iga kohapeal kompostitud biojäätmete kogus või parandatud ese tähendab vähem jäätmeid, mida tuleb transportida ja käidelda. Samuti aitab jäätmetekke vähendamine hoida kokku nii loodusressursse kui ka raha. Just kogukondadel näevad koolituse korraldajad olulist rolli selles, kuidas tulevased muudatused ellu viiakse.

Koolitussarja teemad on valitud nii tänaste keskkonnaprobleemide kui ka Hiiumaa valla seatud eesmärkide põhjal. Näiteks keskendub üks koolitus toiduraiskamise vähendamisele. Selle olulisust ilmestab asjaolu, et samal ajal kui iga kümnes inimene maailmas kannatab nälja käes, visatakse ligi kolmandik toodetud toidust ära. **Eestis viskab keskmine leibkond aastas ära umbes 63 kilogrammi veel söögikõlblikku toitu,** mis tähendab kokku ligikaudu 98 miljoni euro väärtuses raisatud toitu aastas.

Sama terav on olukord tekstiilivaldkonnas. Tekstiilitööstus on üks suurimaid keskkonnasaastajaid maailmas – **iga sekund visatakse ära või põletatakse üks prügiveoauto täis riideid.** Samal ajal on maailmas juba täna piisavalt riideid, et katta järgmise kuue põlvkonna vajadused. Koolitused aitavad näha, kuidas globaalsed probleemid peegelduvad meie igapäevastes valikutes ning kuidas lihtsate harjumuste muutmisega on võimalik vähendada nii jäätmeteket kui ka tarbetuid kulutusi.

Koolitussari koosneb viiest praktilisest teemast:

Oktoobris toimunud koolitus keskendus jäätmeteta majandamisele – kuidas vähendada jäätmeteket igapäevaste valikutega.

12. november 2026: Jäätmevaba köök ja toiduraiskamise vähendamine – nutikam planeerimine, säilitamine ja tarbimine. Koolitaja: Katarina Papp.

Jaanuar 2027: Rõivaste parandamine ja hooldus – kuidas pikendada riiete eluiga ja vähendada tekstiilijäätmeid. Koolitaja: Mirell Merirand.

Veebruar 2027: Kestlikud üritused ja sündmused – keskkonnahoidlikud kogukonnaüritused ja avalikud sündmused. Koolitaja: Acento.

Märts 2027: Komposteerimine kodus ja kogukonnas – praktilised lahendused Hiiumaa tingimustes. Koolitaja: Mait Kriipsalu.

Koolitused on mõeldud kõigile – nii neile, kes alles teevad esimesi samme kestlikuma eluviisi suunas, kui ka neile, kes soovivad oma teadmisi süvendada või kogukonnas uusi algatusi käivitada.

Keegi ei pea oma elu üleöö muutma. Piisab ühest uuest harjumusest – olgu selleks kompostimine, toiduraiskamise vähendamine või rõivaste parandamine. Just väikestest sammudest sünnivad kõige suuremad muutused.

LISAINFO JA KOOLITUSTELE REGISTREERUMINE:

LIISI KUMMER-LEMAN
+372 55 80 543
liisi.kummerleman@gmail.com

Võimalus tuua aiajäätmed kogumiskonteinerisse

Laupäevast, 31. oktoobrist alates on kõigil võimalus tuua oma aiajäätmed (puulehed) spetsiaalsetesse konteineritesse, mis paigaldatakse Kärdla kiriku juurde Uue tänava poolsesse parklasse ning Käinas vana Coopi postimaja poolsesse parklasse.

Konteinerid jäävad nimetatud asukohtadesse kuni täitumiseni.

Konteinerisse on oodatud:

- puulehed, riismed (oksad kuni 8 mm ristlõikega ning pikkusega kuni 40 cm).

Konteinerisse sobivad ainult puulehed ja väga väiksed oksad, kuna kogutud materjal suunatakse kompostimisse.

Kui tood lehti kilekotiga, vala selle sisu konteinerisse ning võta kilekott endaga kaasa, et seda saaks uuesti kasutada. Kui konteiner on täitunud, siis palume aiajäätmeid mitte jätta konteineri kõrvale kottidesse.

Paneme kõigile südamele, et konteinerisse ei toodaks muud prügi. Kui konteinerisse satub sobimatuid jäätmeid, ei ole meil kahjuks võimalik sellist kogumisvõimalust edaspidi pakkuda.

Julgustame võimalusel aiajäätmeid ka ise kompostima. Kui see pole võimalik, on konteiner just selleks hea lahendus. Palume vältida lehtede põletamist, kuna see tekitab häirivat suitsu ja kahjustab keskkonda. Samuti ei ole sobilik viia aiajäätmeid metsa alla.

Aitäh, et hoolid oma kodukohast ja ümbritsevast keskkonnast!

KADRI PIHLAMÄGI
jäätmespetsialist

Hiiumaa Raamatukogude juhiks saab Ene Vannas

Hiiumaa Vallavalitsus otsustas nimetada 1. jaanuaril 2027 tööd alustava asutuse Hiiumaa Raamatukogud juhiks Ene Vannase. Pikaajalise raamatukogutöö kogemusega Ene soovib uues rollis kujundada Hiiumaa raamatukogudest ühtse ja tugeva meeskonna, kus tehakse tihedat koostööd ning kasutatakse olemasolevaid võimalusi parimal viisil.

Ene on Hiiumaa raamatukogude inimestele juba tuttav. Praegu juhib ta Pühalepa raamatukogu ning korraldab raamatukogutööd Paladel, Hellamaal ja Suuremõisas. Aastate jooksul kogutud kogemus on andnud talle hea ülevaate nii raamatukogude igapäevatööst kui ka nende rollist kohalikes kogukondades.

„Kandideerisin, sest see on hea võimalus oma teadmisi ja Pühalepa raamatukogu juhtimisel saadud kogemusi rakendada Hiiumaa raamatukogude hüvanguks," sõnas Ene Vannas.

Uude ametisse minnes peab ta oluliseks, et Hiiumaa raamatukogud ei tegutseks üksteisest eraldi, vaid ühtse võrgustikuna.

„Uuelt töökohalt ootan head haruraamatukogudevahelist koostööd ja ressursside parimat jagamist. Minu eesmärk on, et tänased raamatukogud toimiksid ühtse, tugeva ja üksteist toetava meeskonnana," ütles Vannas.

Kandidaatide hindamisel lähtuti konkursitingimustes seatud nõuetest ning vestlusvoorus esitatud nägemustest loodava asutuse Hiiumaa Raamatukogud arengust, eesmärkidest ja juhtimisest. Valikukomisjoni hinnangul vastas Ene visioon kõige paremini ühendatava asutuse vajadustele ja tulevikusuundadele.

Ene peab raamatukogu oluliseks kogukonna tugisambaks – kohaks, mis ühendab inimesi, teeb koostööd erinevate asutuste ja sihtrühmadega ning käib samal ajal kaasas ühiskonna ja tehnoloogia muutustega.

Hiiumaa Raamatukogud alustab tööd 1. jaanuaril 2027. Uue ühendasutuse loomisega algab Hiiumaa raamatukogude jaoks uus peatükk, mille keskmes on senisest tihedam koostöö ja ühine areng.

HIIUMAA VALLAVALITSUS

Tilga kruusakarjäärist sai korrastatud puhkeala

Hiiumaa vallale kuuluv Tilga kruusakarjäär on pärast kaevandamise lõppu korrastatud. Endisest kruusakarjäärist on kujundatud looduslähedane veekogude ala, kus saab supelda ja vaba aega veeta. Keskkonnaamet tunnistas karjääri 6. oktoobril ametlikult korrastatuks.

Tilga kruusakarjääris kaevandati varem ehituskruusa. Seaduse järgi tuleb pärast kaevandamise lõppu ala korrastada, et see oleks inimestele ja loomadele ohutum ning sobituks ümbritseva loodusega.

Korrastamistööde käigus tasandati karjääri järske nõlvu ja kujundati laugemad kaldad. Ühe suure veekogu asemel säilitati mitu väiksemat veekogu ja madalaveelist piirkonda, mis pakuvad mitmekesisemaid elupaiku. Samuti püüti võimalikult palju alles jätta karjäärialal juba looduslikult kujunenud elupaiku.

Korrastatud karjäärialal on lubatud supelda ja vaba aega veeta. Siiski tuleb arvestada, et tegemist ei ole ametliku supluskohaga. Vette minnes tuleb olla ettevaatlik, hinnata oma ujumisoskust ning arvestada veekogu eripäradega.

Tuletame meelde, et mootorsõidukitega liiklemine karjäärialal on jätkuvalt rangelt keelatud.

KATRIN POST
keskkonnaspetsialist

Euroopa jäätmetekke vähendamise nädal kutsub kaasa lööma

21.–29. novembril toimub Euroopa jäätmetekke vähendamise nädal, mis kutsub inimesi üles tarbima teadlikumalt, vältima jäätmete teket ja kasutama ressursse säästlikult.

Tänavuse nädala sõnum on „Mõtle oma valikud läbi. Hoia meie ressursse". Tähelepanu pööratakse sellele, kuidas oma tarbimisharjumusi muutes, asju korduskasutades ja ostuotsuseid läbi mõeldes jäätmeteket vähendada.

Nädalal on oodatud kaasa lööma ka Hiiumaa asutused, ettevõtted, koolid, lasteaiad, organisatsioonid ja elanikud. Korraldada võib näiteks töötubasid, teise ringi kaupade vahetusüritusi, jäätmete kogumise aktsioone või keskkonnateemalisi arutelusid.

Oma tegevuse saab registreerida **15. novembrini** veebilehel ewwr.eu. Parimaid algatusi tunnustatakse 2027. aastal üleeuroopalisel konkursil.

Lisainfo: kik.ee/et/euroopa-jaatmetekke-nadal või ketre.kirs@kik.ee.

Igaühel on õigus turvalisele kodule

Kodu peab olema koht, kus inimene tunneb end turvaliselt. Ometi on aga kodu paljudele hoopis kõige ohtlikum paik, kus kogetakse vägivalda. Lähisuhtevägivald ei ole ainult ühe pere mure, vaid probleem, mis puudutab kogu ühiskonda. Vägivallamustri murdmine algab sellest, et vägivalda nähes ei pööra me pead ära.

Lähisuhtevägivald ei tähenda ainult füüsilist vägivalda

Lähisuhtevägivald võib puudutada igaüht, sõltumata vanusest, soost või taustast. See võib väljenduda füüsilise, seksuaalse, vaimse või majandusliku vägivallana, mis pannakse toime lähisuhtes. Seda võib esineda nii praeguste kui ka endiste partnerite ja elukaaslaste või teiste pereliikmete vahel, olenemata sellest, kas inimesed elavad koos või eraldi.

Kui füüsilise vägivalla tunnused võivad olla nähtavad, siis teisi vägivallavorme ei pruugi kõrvalised inimesed märgata. Vaimne vägivald võib avalduda näiteks pidevas alandamises, ähvardamises, hirmutamises või teise inimese suhtlemise ja tegemiste kontrollimises. Majandusliku vägivalla korral võidakse piirata inimese ligipääsu rahale või takistada tal iseseisvalt majanduslikke otsuseid teha, nt tööl käia. Lähisuhetes toimub ka seksuaalset vägivalda, kus kaaslast survestatakse või sunnitakse seksuaalsele tegevusele tema tahtevastaselt ja nõusolekuta.

Kõiki neid vägivallavorme ühendab see, et toimepanija käitumine kahjustab kannatanu heaolu, turvatunnet ja õigust ise oma elu üle otsustada.

Kõik vägivallajuhtumid politseini ei jõua

Möödunud aastal registreeris politsei Eestis 9402 lähisuhtevägivallaga seotud juhtumit. See arv annab aimu probleemi ulatusest, kuid tegelikult on neid juhtumeid oluliselt rohkem, sest paraku jääb suur osa neist koduseinte vahele ning politseid neist ei teavitata.

Abi otsimine ja politseisse pöördumine ei ole kannatanule lihtne. Seda võivad takistada hirm vägivallatseja ees, häbitunne, majanduslik sõltuvus või mure laste pärast. Sageli hoiab inimest vägivaldses suhtes ka lootus, et olukord paraneb ja vägivallatseja muudab oma käitumist.

Seetõttu on oluline mõista, et vägivaldsest suhtest lahkumine ja abi otsimine on keeruline protsess, kus kannatanu vajab eelkõige mõistmist, tuge ning teadmist, et ta ei ole oma murega üksi.

Ükskõiksus ja vaikus loovad vägivallale soodsa pinnase

Kui vägivalda ei märgata ja sellele ei reageerita, saab see vabalt jätkuda ja aina süveneda. Ja siin on kõrvalseisjate roll üliolu line. Just lähedased, sõbrad, tuttavad või naabrid saavad esimesena märgata, et midagi on valesti. Ohumärgiks võib olla näiteks see, kui inimene kardab oma partnerit, tema suhtlemist teistega piiratakse või tema partner käitub kontrollivalt. Tõsiselt tuleb võtta ka seda, kui inimeste kodust kostab pidevat karjumist, ähvardusi ja appihüüdeid.

Selliseid märke ei tohi jätta tähelepanuta. Kui sul on kahtlus, et keegi võib kogeda lähisuhtevägivalda, tunne tema käekäigu vastu huvi, kuula teda hinnanguid andmata, julgusta abi otsima ning vajadusel ja võimalusel toeta teda sellel teekonnal. Oluline on kannatanut mitte süüdistada ega survestada tegema otsuseid, milleks ta ei ole veel valmis.

Lähisuhtevägivalla puhul ei pea abi otsimiseks ootama olukorra eskaleerumist. Politsei saab hinnata ohtu, vajaduse korral sekkuda ning selgitada, millised on inimese võimalused enda kaitsmiseks ja abi saamiseks. Politsei poole võib julgelt pöörduda ka siis, kui kannatanul ei ole juhtunu kohta tõendeid.

Igaühel on õigus tunda end oma kodus turvaliselt. Vägivald ei ole kunagi pere siseasi, millega inimene peab üksi toime tulema. Abi on olemas ning vägivalla märkamine ja sellest teada andmine võib olla esimene samm turvalisema elu poole.

Kust saab abi?

Kui kellegi elu või tervis on vahetus ohus, helista hädaabinumbril 112. Vägivaldsesse olukorda ise sekkudes tuleb esmalt alati arvestada nii enda kui ka teiste turvalisusega.

Abi ja nõu saab ööpäevaringselt **ohvriabi kriisitelefonilt 116 006** ning veebilehelt palunabi.ee**.** Lastega seotud murede korral pöördu **lasteabi** poole telefonil **116 111** või veebilehel lasteabi.ee**.**

MARKO KALLAS
piirkonnapolitseinik

Uus ehitusseadustik leevendab nõudeid ja lihtsustab paberimajandust

1. augustist hakkas kehtima uus ehitusseadustik. Toome välja olulisemad muudatused, mis puudutavad nii erinevate taotluste esitamist kui ka olemasolevate ehitiste omanikke.

Muudatused toovad kaasa kiirema menetluse, vähem dokumente ja rohkem selgust ning ehitustegevus on edaspidi lihtsam, odavam ja läbipaistvam.

Ehitusteatise kehtivusaeg pikeneb

Ehitusteatise alusel saadud ehitusõigus kehtib nüüd neli aastat. Varem võis ehitusteatise alusel teha ehitustöid kahe aasta jooksul ehitusteatise esitamisest või teatise heakskiitmisest.

Ajutise ehitise püstitamise erisus

Ajutist ehitist võib nüüd püstitada ka juhul, kui ajutise ehitise kasutusotstarve ei vasta üldplaneeringu juhtotstarbele, katastriüksuse sihtotstarbele või detailplaneeringuga määratud krundi kasutamise sihtotstarbele ning tagatud on planeeringu terviklahenduse elluviidavus ja juhtotstarve jääb valdavaks. Muudatuse eesmärk on võimaldada ulatuslikumat maa nn vahekasutust.

Mitu ehitist, üks kasutusluba

Enam ei pea esitama kasutusloa taotlust iga ehitusloaga hõlmatud hoone kohta eraldi. Väga mahukate, mitmekümneid ehitisi hõlmavate menetluste puhul on eraldi kasutusloa taotluste esitamine ja lubade väljaandmine koormav.

Projekteerimistingimustega saab täpsustada ehitisealust pinda ja kõrgust

Edaspidi on võimalik projekteerimistingimustega täpsustada lisaks detailplaneeringus sätestatud hoonestusalale ka ehitisealust pinda ning senise 10% asemel saab nimetatud tingimusi täpsustada kuni 15% ulatuses esialgsest lahendusest. Samuti on edaspidi võimalik projekteerimistingimustega täpsustada ehitise kõrgust senise 10% asemel sõltuvalt ehitise kõrgusest kuni kolm meetrit või 15% esialgsest lahendusest. Sellega tagatakse laiendamise teel korruse lisamise võimalus üksik- ja paariselamutel ning korterelamutel, kus see varasemalt võimalik polnud.

Alla 20-ruutmeetrise ehitisealuse pinnaga hooned on vabaehituse all

Edaspidi on kõik alla 20 m² suuruse ehitisealuse pinnaga ja alla viie meetri kõrgused hooned loa- ja teavituskohustuseta. Seega kuuluvad edaspidi kõik alla 20-ruutmeetrise ehitisealuse pinnaga hooned nn vabaehituse alla.

Vana hoone seadustamine

Kui hoone on ehitatud enne 2015. aastat, piisab ehitise ohutuse ja olemasolu tõendamisest. Enne 22.07.1995 ehitatud hooned loetakse õiguspäraseks ja kantakse andmete alusel registrisse. Varem nõutud 500-eurone riigilõiv kaob.

Enne seaduse muutmist

- **Enne 2015. aastat ehitatud hoonete seadustamine oli keerukas.** Tavaliselt nõuti ehitusloa või ehitusteatise puudumise tagantjärele menetlemist, mis tähendas projekte, kooskõlastusi ja sageli ka detailplaneeringu muutmist.
- **Enne 22.07.1995 ehitatud hooned ei olnud automaatselt õiguspärased.** Omanik pidi esitama täiendavaid dokumente, mis tõendaksid ehitise rajamise õiguspärasust või selle vastavust toonastele nõuetele.
- Riigilõiv 500 eurot oli kohustuslik. Seadustamata hoone registrisse kandmine või ehitise seadustamise menetlus oli tasuline – riigilõiv oli 500 €, mis tegi protsessi kulukaks.

Pärast seaduse muutmist (alates 1. augustist 2026)

Enne 2015. aastat ehitatud hoone seadustamiseks piisab nüüd kahest asjast:

- ehitise olemasolu tõendamisest (nt mõõdistus, fotod, varasemad dokumendid);
- ehitise ohutuse tõendamisest (nt eksperthinnang, audit). Ei nõuta enam tagantjärele ehitusluba ega detailplaneeringu muutmist, kui hoone vastab ohutusnõuetele.
- **Enne 22.07.1995 ehitatud hooned loetakse automaatselt õiguspäraseks.** Need kantakse ehitisregistrisse esitatud andmete alusel, ilma täiendavate menetluste ja kooskõlastusteta.
- **Riigilõiv kaob.** Seadustamata hoonete registrisse kandmine on tasuta, mis vähendab omanike kulusid ja soodustab registri korrastamist.

Kui teil tekib küsimusi või vajate lisainfot, võtke ühendust oma piirkonna ehitusspetsialistiga.

Kontakt ja lisainfo

Maiken Lukas
- ehitus- ja planeerimisosakonna juhataja
- maiken.lukas@hiiumaa.ee
- 5191 7709
- Kõrgessaare ehitus, Kõrgessaare ja Kärdla detailplaneeringud

Hector Otero Jimenez
- ehitusspetsialist
- hector.jimenez@hiiumaa.ee
- 5363 3373
- Pühalepa ehitus, Pühalepa hajaasustuse programm

Pilvi Post
- maa- ja ehitusspetsialist
- pilvi.post@hiiumaa.ee
- 462 2445
- Emmaste maatoimingud ja avalikud teed; Emmaste, Käina (sh Kassari) ehitus; Emmaste, Käina, Kõrgessaare hajaasustuse programm

Maria Reino
- ehitus- ja GIS-spetsialist
- maria.reino@hiiumaa.ee
- 5428 0393
- Kärdla ehitus, GIS-toimingud

Dialoogiring „Kuidas hoida tasakaalu looduse ja majanduse vahel?“

14. oktoobril korraldas Kärdla raamatukogu koostöös Kliimaministeeriumiga dialoogiringi „Kuidas hoida tasakaalu looduse ja majanduse vahel?“. Arutelus otsiti tasakaalu looduse hoidmise, kohaliku majanduse ja inimeste heaolu vahel. Kordusid küsimused kogukonnamajanduse, metsade mitmekülgse väärtuse, kaitsealade eesmärkide, kohaliku teadmise, koostöö ning usaldusväärse info kättesaadavuse kohta.

Esile tulid metsandusterminite ja raiemahtude arvestuse ebaselgus, kohaliku tootmise ja töötlemise vähenemine, jäätmekäitluse praktilised probleemid, teadusuuringute tulemuste vähene jõudmine tavakodanikuni ning Hiiumaa sõltuvus sisseveost, praamiühendusest ja üleilmsest hinnakonkurentsist.

Arutelu juhtis Kärdla raamatukogu direktor Annely Veevo, Kliimaministeeriumist osales kliima ja keskkonnahoidliku majanduse osakonna nõunik Madis Tilga.

Dialoogiring Kärdla raamatukogus.

ANNELY VEEVO

AI-koolitused ehk riiklik programm „Ütleme tehisarule tere“

Alanud on üleriigiline programm „Ütleme tehisarule tere“, et õpetada Eesti elanikele turvalist tehisaru kasutamist. Välja on koolitatud kümneid raamatukoguhoidjaid, kellel on pädevus anda õpitud teadmised edasi oma kolleegidele ning ühtlasi korraldada koolitusi maakondades. Eelkõige on rõhk vanemaealistel, aga tegelikult vanusepiirangut ei ole. Kärdla raamatukogu direktor Annely Veevo koolitab hetkel nii Kärdla raamatukogus kui ka Kõrgessaare päevakeskuses. Koolitustel vaadatakse, millised on erinevad keelemudelid, kuidas neid turvaliselt seadistada, kuidas kirjutada prompte ehk anda õigeid käsklusi, kuidas luua pilte, toimetada tekste jms. Kui on veel soovijaid, kes tahaksid koolitustel osaleda, saab võtta ühendust Kärdla raamatukoguga või Kõrgessaare päevakeskusega.

ANNELY VEEVO

AI-koolitus Kärdla raamatukogus.

Ettevõtete külastused viisid autoremonditöökotta, kohvikusse ja betoonitootmisse

7. oktoobril külastasid Hiiumaa Vallavalitsuse, Arenduskeskuse, Töötukassa, Hiidlaste Koostöökogu ja Saarte Energiaagentuuri esindajad taas Hiiumaa ettevõtteid.

Regulaarsete kohtumiste eesmärk on tutvuda ettevõtjate tegevusega ning kuulda vahetult nende igapäevatööst, peamistest väljakutsetest ja tulevikuplaanidest.

M ja P Auto remondib nii autosid kui ka muud tehnikat

Kärdlas Vabaduse tänaval tegutsevas M ja P Auto töökojas võtsid meid vastu ettevõtte omanikud Mart-Aleks Nittim ja Peeter Valdman. Mõlema mehe huvi tehnika vastu sai alguse juba lapsepõlves võrridega tegeledes. Peeter on omandanud autoinseneri ja Mart-Aleks mehaaniku eriala.

Mart-Aleks töötas samas hoones juba varem, Peeter aga kolis Hiiumaale Tallinnast. Kui avanes võimalus olemasolevad seadmed ja ruumid üle võtta, otsustasid mehed luua oma ettevõtte. 2025. aasta märtsis osteti tehnika eelmiselt omanikult ning alustati iseseisvat tegevust.

Kuigi ettevõtte põhitegevus on sõiduautode hooldus ja remont, ei piirdu pakutavad teenused sugugi ainult autodega. Töökotta võib pöörduda ka mootorratta, murutraktori või muu mootoriga seadme murega. Lisaks tehakse diagnostikat, keevitustöid, vahetatakse rehve ja esiklaase ning hooldatakse sõidukite kliimaseadmeid.

Ettevõte pakub ka lukuabiteenust, sealhulgas lukustunud eluruumide uste avamist.

Varuosade kättesaadavus mandrilt on üldjuhul väga kiire. Kui auto näiteks reedel katki läheb, võib saare külastaja juba pühapäevasele praamile jõuda korras autoga. Meeste eesmärk on alati võimalusel abivajajat aidata, sealhulgas nädalavahetusel.

Ettevõtte tutvustamiseks pole seni kuigi palju reklaami tehtud, sest kliendid leiavad tee töökotta ka selleta. Google'i otsingus „autoremont Hiiumaal" kuvatakse esimese vastena just M ja P Auto.

Autospordis ollakse samuti tegevad – toetatakse oma nõu ja jõuga nii rallikui driftisõitjaid.

Tulevikuplaanidest rääkides tõdesid omanikud, et suuri laienemisplaane praegu ei ole ja fookus on olemasolevate ruumide parendamisel. Ühe võimaliku arengusuunana nähakse keretööde lisamist pakutavate teenuste hulka.

Kärrdal soovib olla kohalike inimeste kohvik

Kärdla keskväljakul endistes apteegiruumides tegutsev kohvik Kärrdal avas uksed 9. juulil. Kohviku asutajad Elis Vija ja Riho Aunroos soovisid luua koha, kuhu oleks mõnus sisse astuda nii kohalikel elanikel kui ka saare külalistel.

Side Hiiumaaga ulatub mõlemal juba lapsepõlve. Elise vanaema oli pärit Kärdlast ning Riho veetis lapsena aega Kärdlas sugulaste juures. Mõte oma kohvikust oli neil olemas juba varem, kuid sobiva pinna vabanemine keskväljakul andis sellele konkreetse tõuke.

Asukoha valikul sai määravaks nii keskväljaku keskne paiknemine kui ka valgusküllane ja päikeseline ruum. Ettevõtjad märkasid, et Kärdlas napib kohti, kus saaks hommikupoolikul kohvi juua, sõpradega kohtuda või lihtsalt aega parajaks teha. Sellist võimalust vajavad näiteks inimesed, kes tulevad bussiga päevaks Kärdlasse asju ajama, aga ka mandrilt tööasjus saabujad.

Ettevõtjad võtsid ruumid rendile sügisel ning suuremad remonditööd tehti kevadel. Keeruliseks osutus tagaruumide ümberehitamine ja väike köök seab igapäevatööle ja kohvikumenüüle omad piirangud. Köök võiks olla ka suurem, aga olemasolev elektrivõimsus ei võimalda kasutada kõiki soovitud seadmeid.

Kärrdalis on praegu kolm töötajat ja igapäevatöös löövad kaasa ka omanikud ise.

Ettevõtjate sõnul on uus kohvik hästi vastu võetud. Kuigi alguses leidus ka skeptikuid, on hetkel külastajate arv järjest kasvanud ning kujunemas on oma püsiklientuur. Suvel oli külastajaid üle ootuste palju ning sellise huviga ei osatud esialgu isegi arvestada. Seni ei ole ettevõte reklaami teinud ning ka koduleht on alles valmimisel.

Kuigi pimedamad ja vaiksemad kuud on alles ees, vaatavad ettevõtjad tulevikku positiivselt ning loodavad, et Kärrdalist kujuneb koht, kuhu kohalikud tahavad ikka ja jälle tagasi tulla.

Mullaabi toodab betooni ja varustab Kärdla katlamaja hakkepuiduga

Külastusringi kolmas peatus oli Mullaabi OÜ, kus ettevõtte tegevust tutvustas juht Martin Kagadze.

Mullaabi käsutuses on ligikaudu 20 000 ruutmeetri suurune territoorium, kus ettevõte tegutseb alates 2004. aastast. Algselt keskenduti rasketehnika rendile ja maanteetranspordile, kuid edaspidi lisandus tegevuste hulka biokütuse ja betooni tootmine.

Mullaabi katab Hiiumaa kohapealse betoonivajaduse. Päevas suudetakse toota kuni 100 kuupmeetrit betooni, kuid vastu võetakse ka väikeseid tellimusi – vajaduse korral saab valmistada vaid ühe kuupmeetri korraga. Ühe autokoorma betooni valmistamiseks kulub ligikaudu 45 minutit. Mandrilt tuleb betooni juurde tuua eelkõige siis, kui ehitusel vajatakse eribetooni või korraga väga suurt kogust.

Mullaabi betooni kasutatakse muu hulgas Hiiumaa valla ehitusobjektidel, sealhulgas Palade lasteaia ja Kärdla Pargi tänava teenusmaja ehitustöödel.

Betoonitootmine moodustab ligikaudu veerandi ettevõtte käibest. Tootmine on siiski hooajaline, sest külmade ilmadega seab ilmastik tööle piirid. Kuni ühe plusskraadiga on tootmine veel võimalik, kuid suurema külmaga enam mitte. Talveperioodil aitab betoonivajadust katta mandril tegutsev koostööpartner Lääne Betoon.

Betoonitootmise kõrval on ettevõtte olulised tegevusvaldkonnad transport, rasketehnika rent, mulla, liiva, kruusa, killustiku müük ja hakkepuidu tootmine. Mullaabi varustab hakkepuiduga ka Kärdla katlamaja ning see tegevus moodustab ligikaudu 25–30 protsenti ettevõtte käibest.

Mulla müügiks kasutatakse erinevatelt objektidelt saadud pinnast, mis enne müüki sõelutakse. Tulevikus on plaanis hakata pakkuma ka kompostmulda. Ettevõtte klientidest moodustavad ligikaudu poole eraisikud ning teise poole suuremad tellijad.

Kui varem töötas Mullaabis 13 inimest, siis praegu on töötajaid viis. Seejuures suudetakse ettevõtte juhi sõnul väiksema meeskonnaga teha ära sama töömaht. Selle on võimaldanud investeeringud kaasaegsesse tehnikasse.

Ettevõtte masinapargis on kokku 16 masinat ja seadet, sealhulgas puiduhakkur, veoautod, laadurid, treiler ja ekskavaatorid. Aastatel 2025–2026 investeeriti uutesse masinatesse ja seadmetesse ligi 500 000 eurot.

TRIINU RAJASALU

Haridusfoorum „Sillad" ühendas õpetajate ja noorte vaated

19. oktoobril toimunud Hiiumaa haridusfoorum „Sillad 2026" keskendus küsimusele, kuidas toetada noort nii, et ta saaks õppida, kasvada ja tulevikuks valmis olla. Päev tõi kokku kaks vaatenurka: HIIG+ auditooriumis arutlesid õpetajad ja haridusvaldkonna tegijad, Kärdla Kultuurikeskuse maailmakohvikus kujundasid oma sõnumeid noored. Hiljem jõudsid noorte mõtted õpetajateni.

Kohtumise eesmärk oli leida suurem ühisosa noorte ootuste ja haridustöötajate panuse, eesmärkide ning väljakutsete vahel.

„Hea haridus sünnib koostöös. Kui kuulame võrdselt nii noorte kogemusi ja ootusi kui ka õpetajate teadmisi ja igapäevast praktikat, saame luua lahendusi, mis toetavad päriselt nii õppimist kui ka õpetamist," ütles abivallavanem Liisi Mäeumbaed.

Millist tuge vajab tänane õppija?

Haridusfoorumi päev algas Hiiumaa hariduse 2026/27. õppeaasta suundade käsitlemisega. Seejärel pöörati pilk tulevikuootustele, teismeliste mõttemaailmale ning õppimist toetavatele suhetele.

Ettevõtja ja tehnoloogiaidu mentor Aleksander Gansen rääkis ettekandes „Tuleviku tegija tänases koolis", kuidas valmistada noori ette kiiresti muutuvas maailmas toimetulekuks ning toetada nende kujunemist ettevõtlikeks kodanikeks.

Haridus- ja keskkonnapsühholoog Grete Arro selgitas ettekandes „#mis sul viga on, teismeline?", et noorte mässumeelsus ja protestivaim on loomulik osa arengust. Ta rõhutas, et liigse kontrolli asemel vajab noor tuge oma iseseisvusele ning eelkõige soojust ja hoolimist.

Koolipsühholoog Iris Degtjov rääkis ettekandes „Õppimise nähtamatu vundament" suhete ja enesetõhususe mõjust õppimisele. Uuringutele tuginedes tõi ta õppimist enim mõjutavate teguritena esile õpetaja usu oma võimesse õpilase õppimist toetada, õpilase ootused oma tulemustele ja oskuse eesmärke seada ning õpetaja võime hinnata õpilase saavutustaset ja õpivajadusi.

Päeva juhtis MTÜ Eesti Koolijuhtide Ühenduse tegevjuht Aule Kink.

Noored soovivad usaldust, selgust ja võimalust kaasa rääkida

Samal ajal kogunesid noored Kärdla Kultuurikeskuses maailmakohvikusse. Seal said nad omavahel arutada koolielu, õppimise ja täiskasvanutega suhtlemise üle ning sõnastada oma ootused.

Viies arutelulauas otsiti vastuseid küsimustele, milleks on päriselt vaja karjääriõpet, kas huviringis õpitu võiks koolis arvesse minna ja millises koolis noored õppida tahavad. Samuti arutleti selle üle, kas tehisintellekt võtab inimestelt mõtlemise ära. Teema „#MisSulVigaOnTäiskasvanud?" suunas tähelepanu noorte ja täiskasvanute vastastikusele mõistmisele.

Maailmakohvikus osales kokku 106 noort inimest: 9. klasside õpilased kõikidest Hiiumaa põhikoolidest ja 10. klassi õpilased HIIG+-ist.

Arutelude kokkuvõtted koondanud NGTS-i noorte heaolu spetsialisti Kaie Pranno sõnul tõusid esile soov suurema

usalduse ja lugupidava suhtluse järele ning vajadus mõistlikuma õppekoormuse ja selgemate koolireeglite järele.

Noored kirjeldasid olukordi, kus ühele päevale kuhjuvad hindelised tööd, kodutööde ootused jäävad ebaselgeks ning õppimine toimub puhkeja uneaja arvelt. Lahendustena pakuti kuni kahte hindelist tööd päevas, selgemaid ülesannete juhiseid ning sellise esmaspäevaste kodutööde vältimist, mis nõuavad õppimist nädalavahetusel. Samuti sooviti ühtsemaid hinnete parandamise võimalusi.

Õppetöö võiks noorte hinnangul olla praktilisem ja mitmekesisem. Rohkem sooviti kaasa rääkida tunniplaani, kooliürituste ja söökla menüü kujundamisel. Täiskasvanutelt oodati lõpuni kuulamist, võrdset kohtlemist ning valmisolekut oma otsuseid põhjendada.

Õppimine toimub ka väljaspool klassiruumi

Karjääriõppes pidasid noored oluliseks praktiliste oskuste omandamist ja töövarjutamise võimalusi, sealhulgas väljaspool Hiiumaad. Samuti sooviti, et koolis arvestataks rohkem huvihariduses, spordis ja noorsootöös omandatud teadmiste ning oskustega.

Tehisintellekti nähti kasuliku õpiabina, kuid selle kõrval teadvustati ohtu, et liigne toetumine tehnoloogiale võib vähendada iseseisvat mõtlemist. Kasutuspiirangute vajalikkuses olid noorte arvamused erinevad.

Kõiki teemasid läbis ootus, et noorte ettepanekuid võetaks tõsiselt ning neile selgitataks, kuidas nende mõtted kooli otsustes kajastuvad.

Eraldi aruteludest ühise vestluseni

Päeva teises pooles tutvustasid noorte arutelulaudade juhid maailmakohvikus kõlanud mõtteid haridusfoorumil osalenud õpetajatele ja teistele haridusvaldkonna tegijatele. Nii jõudsid ühisesse vestlusse noorte konkreetsed kogemused ja ettepanekud alates õppekoormusest kuni võimaluseni koolielu kujundamisel kaasa rääkida.

Päeva jätkas paneeldiskussioon „Kui ehitame sildu koos". Noorte sõnumid andsid arutelule praktilise lähtekoha: kuidas siduda täiskasvanute ootused noorte vajadustega ning luua rohkem ruumi vastastikuseks kuulamiseks ja mõistmiseks.

Kuidas mõtetega edasi minna?

Maailmakohviku kokkuvõtted pakuvad koolidele sisendit, mille juurde koos õpilastega tagasi tulla. Noorte jaoks on oluline saada tagasisidet ka siis, kui kõiki ettepanekuid ei saa ellu viia: mida on võimalik muuta, mis vajab pikemat arutelu ning millised on otsuste põhjused. Just selles saab ühine arutelu jätkuda ka pärast foorumipäeva.

HIIUMAA VALLAVALITSUS

Toetame tugikeskuses nüüd ka ATH-ga täiskasvanuid

Lastevanematele on juba käimas Hiiumaa Laste ja Perede Tugikeskuses tugirühm, et toetada vanemaid oma ATH või ATH joontega lapsega toimetulekul. See tugigrupp käib koos iga kuu teisel neljapäeval Sadama 11 Kärdlas kell 18.00–19.30. Nüüd tahame toetada ka täiskasvanuid.

Väike meeldetuletus, et aktiivsus- ja tähelepanuhäire (ATH) ei mõjuta ainult inimese keskendumisvõimet või igapäevaste ülesannetega toimetulekut. See võib mõjutada ka enesehinnangut, suhteid, töö- või koolielu ja vaimset heaolu. ATH-ga täiskasvanud võivad aastaid püüda vastata ühiskonna ootustele, samal ajal tundes, et teiste jaoks lihtsad asjad nõuavad neilt ebaproportsionaalselt palju energiat. Seetõttu on oluline, et täiskasvanutel oleks võimalus saada tuge, jagada kogemusi ja tunda, et nad ei ole oma raskustega üksi.

ATH-ga kaasnevad sageli eelarvamused ja väärarusaamad. Inimest võidakse pidada laisaks, hooletuks, vastutustundetuks või tahtejõuetuks. Unustamist, hilinemist, edasilükkamist või raskusi ülesannete lõpetamisel võidakse tõlgendada iseloomuveana, mõistmata, et nende taga võivad olla ATH-ga seotud eripärad. Pidev kriitika ja teiste ootustele mittevastamine võivad aja jooksul kahjustada inimese enesehinnangut. Ta võib hakata uskuma, et temaga on midagi valesti, süüdistada ennast oma raskustes või püüda neid teiste eest varjata. Mõni inimene pingutab pidevalt üle, et tõestada oma võimekust, kuid maksab selle eest väsimuse ja vaimse kurnatusega.

Stigma ei tulene ainult teiste inimeste hoiakutest. See võib muutuda ka sisemiseks häbiks ja enesekriitikaks. Seetõttu on oluline suurendada teadlikkust ATH-st ning näha inimese käitumise taga ka tema tegelikke raskusi, vajadusi ja tugevusi. Eriti oluline on teadvustada, et ATH võib mõjutada kogu pere igapäevaelu. Kodused kohustused, ajaplaneerimine, arvete maksmine, lastega seotud ülesanded ja kokkulepetest kinnipidamine võivad nõuda tavapärasest rohkem teadlikku pingutust. Kui pereliikmed ei mõista ATH eripärasid, võivad tekkida arusaamatused, konfliktid ja ebaõiglased süüdistused. Partner võib tunda, et vastutus koduse elu korraldamise eest on liigselt tema õlul, samal ajal kui ATH-ga inimene võib kogeda pidevaid etteheiteid ja tunnet, et ta ei tee kunagi piisavalt. Mõlemad pooled võivad olla väsinud, kuigi soovivad tegelikult sama – toimivat ja toetavat suhet. Teadlikkus ATH-st aitab mõista, et raskused ei tähenda automaatselt hoolimatust ega vähest armastust. Avatud suhtlus, selged kokkulepped, praktilised abivahendid ja vastastikune mõistmine aitavad luua keskkonda, kus mõlema inimese vajadustega arvestatakse.

Töökeskkonnas võivad ATH-ga täiskasvanule raskusi valmistada ajaplaneerimine, prioriteetide seadmine, ülesannete alustamine ja lõpetamine, segajatele vastupanu ning pikaajaline keskendumine. Samal ajal võib inimene olla loov, kiire ideede genereerija, entusiastlik ja väga pühendunud teemadele, mis teda huvitavad. Probleemid tekivad sageli siis, kui töökeskkond eeldab kõigilt ühesugust töökorraldust ja enesejuhtimise viisi. Kui ATH-ga seotud raskusi tõlgendatakse ebaprofessionaalsuse või vähese motivatsioonina, võib inimene kogeda häbistamist, usalduse kaotust ja tööalase enesekindluse vähenemist. Toetav töökeskkond, selged juhised, ülesannete jagamine väiksemateks etappideks, realistlikud tähtajad ja võimalus kasutada individuaalselt sobivaid töövõtteid võivad aidata ATH-ga inimesel oma võimeid paremini rakendada. Oluline on keskenduda puudujääkide kõrval ka inimese tugevustele ja võimalustele.

ATH-ga täiskasvanute tugigrupp loob turvalise võimaluse jagada kogemusi, rääkida igapäevastest raskustest ning õppida teiste inimeste toimetulekustrateegiatest. Seal saab arutada nii peresuhteid, tööelu, ajaplaneerimist, enesehinnangut kui ka ATH-diagnoosiga kohanemist. Tugigrupi üks olulisemaid väärtusi on kogemus, et inimene ei pea ennast pidevalt õigustama ega tõestama, et tema raskused on päriselt olemas. Teiste sarnaseid kogemusi kuulates võib väheneda üksildustunne ja enesesüüdistamine. Samuti võib suureneda julgus rääkida oma vajadustest ning otsida sobivat abi.

Tugigrupp ei asenda vajaduse korral professionaalset abi, kuid võib seda täiendada. See pakub kogukonnatunnet, vastastikust toetust ja praktilisi ideid, mida igapäevaelus rakendada. Grupis saab jagada nii õnnestumisi kui ka tagasilööke, ilma et inimese väärtust mõõdetaks tema produktiivsuse või suutlikkuse järgi.

ATH-ga täiskasvanute tugigrupp ei ole ainult koht probleemidest rääkimiseks. See on võimalus kasvatada eneseteadlikkust, vähendada stigmat ja luua keskkond, kus erinevaid toimimisviise mõistetakse ning aktsepteeritakse. Iga inimene väärib võimalust elada nii, et ta ei peaks pidevalt võitlema eelarvamuste ega häbitundega. Kui ATH-ga täiskasvanud saavad jagada oma kogemusi, leida tuge ja õppida üksteiselt, võib see aidata neil paremini toime tulla nii kodus, tööl kui ka suhetes iseendaga.

Tugigrupp annab sõnumi: sa ei ole oma raskustega üksi, sinu kogemused on olulised ja sa ei pea kõigega üksi hakkama saama. Tugigrupp hakkab kohtuma iga kuu kolmandal neljapäeval Sadama 11, Kärdlas kell 18.00–19.30. Tugigrupid on tasuta. Registreeruda saab lingil: forms.gle/mRh3EDPyaynmAs4q8 või QR-koodiga.

HIIUMAA LASTE JA PEREDE TUGIKESKUS

SOTSIAALPEDAGOOG TIINA LIIV

Kes on noorsootöötaja päriselt?

Noorsootöönädalal (9.–15. novembril) tasub küsida, mida noorsootöötaja tegelikult teeb ja miks on tema töö oluline nii noortele kui ka kogu kogukonnale.

Vahel küsitakse: „Aga mida noorsootöötaja siis tegelikult teeb ja kes ta üldse on?“

Sellele küsimusele ei ole ühte lihtsat vastust. Noorsootöötaja ei ole lihtsalt inimene, kes on noortekeskuses ja vaatab, et noored midagi ära ei lõhuks. Ta ei ole ainult ürituste korraldaja, projektikirjutaja või sotsiaalmeedia postituste tegija. Noorsootöö on palju mitmekesisem ning selle mõju ulatub kaugemale, kui esmapilgul paistab.

Palju enamat kui ürituste korraldamine

Noorsootöö keskmes on noor inimene – tema huvid, vajadused, ideed ja areng. Mõnikord tähendab see noore kuulamist, teinekord piljardimängu, kokkamist, meisterdamist või lihtsalt koos naermist. Vahel tähendab see noore juhendamist projekti kirjutamisel, et ta saaks oma idee ellu viia, osaleda rahvusvahelises noortevahetuses või proovida midagi uut.

Ja mõnikord piisab ühest lausest: „Proovi. Ma olen siin.“

Noorsootöö loob võimalusi katsetada, eksida, õppida ja oma arvamust avaldada. Noortekeskus võib olla koht, kus noor leiab sõpru, avastab oma tugevused ja tunneb, et ta kuulub kuhugi. Iga tegevus ei pea olema suur projekt, ka igapäevased vestlused ja turvaline keskkond on olulised. Tähtis pole ainult see, mida noor teeb, vaid ka see, kuidas ta ennast seal tunneb.

Iga noor vajab oma lähenemist

Olen ise noorsootöös tegutsenud aastaid. Olen korraldanud projekte, erinevaid üritusi, töötube ja õpilasmalevaid ning juhtinud noortekeskust. See kogemus on õpetanud mulle, et noorsootöös ei ole kahte ühesugust päeva ega noort, kelle jaoks toimiks alati sama lähenemine. Iga noor on erinev ning noorte vajadused muutuvad koos ühiskonnaga ning ka meie peame nende muutustega kaasas käima.

Seetõttu ei saa noorsootöötaja jääda paigale. Tähendusrikas noorsootöö nõuab eesmärkide seadmist, tegevuste läbimõtlemist ja pidevat enesearendamist. Peame olema valmis oma tööd analüüsima, uusi teadmisi omandama ning vajaduse korral seniseid arusaamu muutma. Hea noorsootöö ei sünni ainult kogemustest, vaid ka oskusest mõtestada, miks ja kuidas me midagi teeme ning millist mõju see noorele avaldab.

Noorsootöötaja ei pea teadma kõiki vastuseid, kuid ta peab olema valmis küsima, otsima ja õppima.

Mõnikord piisab sellest, et keegi usub

Aastate jooksul olen üha rohkem mõelnud sellele, mida noor meie juurest tegelikult kaasa võtab. Tõenäoliselt ei mäleta ta aastate pärast kõiki ürituse ega projekte, kuid talle võib meelde jääda tunne, mis tal noortekeskuses oli. Kas teda kuulati? Kas ta julges olla tema ise? Kas tema arvamusega arvestati? Kas leidus keegi, kes temasse uskus?

Kuulumise ja turvalisuse tunne on noorsootöös võtmetähtsusega. Noor vajab tuge nii headel päevadel kui ka siis, kui ta eksib, tunneb ebakindlust või ei tea veel, mida oma eluga peale hakata. Samuti siis, kui tal on mõni pöörane idee või ta ei oska veel midagi algatada. Noorsootöötaja ei tee asju noore eest ära, vaid toetab ja suunab teda nii, et noor saaks ise proovida, otsustada ja õppida. Mõnikord tähendab see julgustamist, mõnikord praktilist nõu ja mõnikord lihtsalt turvalist kohalolu.

Noorte hääl kujundab Hiiumaa tulevikku

Väikeses kogukonnas on noorsootööl eriline roll. Noortekeskus on lisaks vaba aja veetmise kohale ka keskkond, kus noor saab ennast proovile panna, õppida vastutust võtma ja kogeda, et tema ideedel on tähendus.

Hiiumaa noortele on oluline, et neil oleks võimalusi omandada uusi oskusi, viia ellu omaalgatusi ja kaasa rääkida neid puudutavates küsimustes. Noored on meie kogukonna liikmed juba täna. Nende ideed, arvamused ja oskused aitavad kaasa ka Hiiumaa arengule. Kui anname neile võimaluse kaasa rääkida ja oma mõtteid teoks teha, näitame, et nende hääl loeb.

Noorsootöötaja töö ei pruugi alati olla nähtav. Kõik oluline ei kajastu sotsiaalmeedias ega mahu pildile. Suur osa tööst toimub vestlustes, julgustamises, keeruliste olukordade lahendamises ja usaldussuhte loomises. Just nende väikeste igapäevaste hetkede mõju võib avalduda alles aastate pärast.

Kui keegi küsib, mida noorsootöötaja terve päeva teeb, võiks vastus olla lihtne: natuke kõike. Ta seab eesmärke, koostab tegevuskavasid, kuulab, juhendab, toetab, loob võimalusi ja õpib koos noortega.

Kõige selle keskmes on aga üks oluline ülesanne – olla noore jaoks päriselt olemas! Märgata, kuulata, võtta teda tõsiselt ja uskuda tema võimetesse ka siis, kui ta ise veel ei usu.

Noored ei vaja ainult tegevusi ja võimalusi. Nad vajavad inimesi, kes neid märkavad, kuulavad ja neisse usuvad.

Noore kõrval. Päriselt.

RAGNE LUBJAK
Kärdla Noortekeskuse juhataja

DETAILPLANEERING

Palukülas asuva Leemendi kinnistu detailplaneeringu kehtestamine
Hiiumaa Vallavolikogu 17.09.2026 otsusega nr 62 kehtestati Hiiumaa vallas Palukülas asuva Leemendi kinnistu detailplaneering (AA Arhitektid OÜ töö nr DP25-04).

Planeering näeb ette Leemendi maaüksusele ühe hoonestusala määramise. Hoonestusalale on määratud ehitusõigus kuni 4 hoone (üksikelamu ja kuni 3 abihoonet) püstitamiseks maksimaalse ehitisealuse pinnaga 400 m² koos olulisemate arhitektuurinõuetega ja tehnovõrkude lahendusega. Detailplaneeringuga tehakse ettepanek muuta Pühalepa valla keskosa üldplaneeringu põhilahendust Leemendi maaüksuse ulatuses kahes osas: muuta juhtotstarve Leemendi maaüksuse ulatuses põllumajandusmaalt elamumaaks ja lubada Leemendi maaüksusele üks elamukrunt ca 0,8 ha suurusena (väiksem kui üldplaneeringus sätestatud 1,0 ha).

Kehtestamise otsuse ja planeeringuga on võimalik tutvuda töö ajal Hiiumaa Vallavalitsuses (Keskväljak 5a, Kärdla, Hiiumaa vald) ja valla dokumendiregistris.

Hausma külas asuva Järve kinnistu detailplaneeringu vastuvõtmine ja avaliku väljapaneku korraldamine
Hiiumaa Vallavalitsuse 30.09.2026 korraldusega nr 498 võeti vastu Hiiumaa vallas Hausma külas asuva Järve kinnistu detailplaneering (Koppe OÜ töö nr DP151-26). Planeeringuala suurus on ca 7,01 ha. Valminud detailplaneeringu lahendus näeb ette Järve kinnistu edelaossa ühe hoonestusala määramise. Hoonestusalale on määratud ehitusõigus kuni 4 hoone (üksikelamu ja abihooned) püstitamiseks maksimaalse ehitisealuse pinnaga 400 m² koos olulisemate arhitektuurinõuetega ja tehnovõrkude lahendusega. Detailplaneering on vastavuses Pühalepa valla osa Suuresadama-Kärdla piirkonna üldplaneeringuga.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub ajavahemikul 21. oktoobrist kuni 04. novembrini 2026 ametiasutuse lahtiolekuajal Hiiumaa Vallavalitsuses (Keskväljak 5a, Kärdla linn, Hiiumaa vald) ja Hiiumaa valla dokumendiregistris.

Avaliku väljapaneku ajal on kõigil huvitatutel võimalik planeeringulahendusega tutvuda ning vallavalitsusele kirjalikult sisulisi ettepanekuid ja arvamusi esitada.

Rookopli tn 18 katastriüksuse detailplaneeringu kehtestamine
Hiiumaa Vallavolikogu 17.09.2026 otsusega nr 61 kehtestati Kärdla linnas asuva Rookopli tn 18 katastriüksuse (20501:001:0168) detailplaneering (Ruumi Grupp OÜ töö nr DP14/04-2024).

Käesoleva planeeringu eesmärgiks on välja selgitada Rookopli 18 kinnistule maksimaalse ehitusmahu ulatus ning kaasnevad kitsendused, mis annaksid kultuurikeskuse ideeprojekti kavandamiseks piisava täpsusega raamistiku, jättes samas võimalikult suures ulatuses vabadust lennukate kontseptsioonide läbimängimiseks ning hilisemaks realiseerimiseks. Koostatav planeering on üldplaneeringut muutev, sest tehakse ettepanekut lubada kõrgema hoone püstitamist (põhimahu osa kõrgus kuni 13 m ja lavatorni kõrgus kuni 20 m).

Kehtestamise korralduse ja planeeringuga on võimalik tutvuda töö ajal Hiiumaa Vallavalitsuses (Keskväljak 5a, Kärdla) ja valla veebilehel.

Linnumäe külas paikneva Kasela katastriüksuse detailplaneeringu eskiisi avalik väljapanek
Hiiumaa Vallavalitsus korraldab Linnumäe külas paikneva Kasela katastriüksuse detailplaneeringu (katastritunnus 63901:001:1047) eskiisi avaliku väljapaneku 12. oktoobrist kuni 11. novembrini 2026. a töö ajal Hiiumaa Vallavalitsuse Kärdla vallamajas (Keskväljak 5a, Kärdla, Hiiumaa vald) ning Hiiumaa valla veebilehel.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on muuta Pühalepa valla osa Suuresadama-Kärdla piirkonna üldplaneeringut, muutes Kasela katastriüksuse osas pere- ja ridaelamumaa korterelamu maa-alaks, jagada katastriüksus kuni seitsmeks äri- ja korterelamukrundiks, määrata kruntidele ehitusõigus äri- ja eluhoonete püstitamiseks, määrata arhitektuursed tingimused hoonetele, tehnorajatiste ja -võrkude väljaehitamiseks vajaminevate koridoride asukohad, vajalikud servituutide alad, haljastuse ja heakorra põhimõtted ning kujundada 0,4 ha suurune pargiala Rehemäe tee ja Heltermaa-Kärdla-Luidja maantee vahele jääva kavandatava toitlustuskoha ja maanteede vahele. Planeeringuala suurus on 39 995 m².

Detailplaneeringu eskiisi avalik arutelu toimub 26. novembril 2026 kell 16.00 Hiiumaa Vallavalitsuses Kärdla majas (Keskväljak 5a, Kärdla linn, Hiiumaa vald).

Kärdla Tormi COOP detailplaneeringu eskiisi avalik väljapanek
Hiiumaa Vallavalitsus korraldab Kärdla Tormi COOP detailplaneeringu eskiisi avaliku väljapaneku 23. oktoobrist kuni 22. novembrini 2026. a töö ajal Hiiumaa Vallavalitsuses Kärdla vallamajas (Keskväljak 5a, Kärdla linn, Hiiumaa vald) ja Hiiumaa valla veebilehel.

Detailplaneeringu algatamise põhjenduseks on omaniku soov laiendada Kärdla Tormi COOP kaubanduskeskust ning ehitusõiguse välja selgitamine hoonestamata maaüksustele uute äri- ja tootmishoonete ehitamiseks. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on kinnistutele sihtotstarbe määramine, hoonestusala ja arhitektuursete tingimuste määramine, ehitusõiguse määramine koos juurdepääsu, liikluskorralduse ja tehnorajatiste ja -võrkude väljaehitamiseks vajaminevate koridoride asukohad ja vajalikud servituutide alad, haljastuse ja heakorra põhimõtete määramine. Detailplaneeringuga tehakse ettepanek muuta osaliselt Kärdla Linnavolikogu 21.06.2012 määrusega nr 35 kehtestatud Kärdla linna üldplaneeringut, taotledes Heltermaa mnt 16b maaüksusele määratud maakasutuse juhtotstarbe muutmist korterelamu maast tootmis- ja ärimaaks.

Detailplaneeringu eskiisi avalik arutelu toimub 4. detsembril 2026 kell 13.00 Hiiumaa Vallavalitsuses Kärdla vallamajas (Keskväljak 5a, Kärdla linn, Hiiumaa vald).

HIIUMAA SOTSIAALKESKUS

Kõrgessaare päevakeskus

- esmaspäeviti kell 11 ***line*-tants**
- esmaspäeviti kell 12.30 **seeniortants**
- esmaspäeviti kell 14 **tervisevõimlemine**
- teisipäeviti kell 9.30 **toolitants**
- teisipäeviti kell 14 **lauluansambel**
- kolmapäeviti kell 12.30 **seeniortants**
- kolmapäeviti kell 14 ***line*-tants**

Kõik huvilised on oodatud liituma meie tegevustega!

- 29. oktoobril kell 10 **arvutiõpe algajatele 4**
- 30. oktoobril **väljasõit Käina ujulasse,** ujulas viibimine kell 11–13, vesivõimlemine kell 11, juhendaja Helin Kääramees, jõusaali kasutamine, osalustasu 6 eurot, transport: kell 10 Kõrgessaare, Lauka, Viskoosa, kell 10.25 Kärdla
- 2. novembril kell 9.30 **mälumäng** (IV hooaja VII etapp)
- 3. novembril alates kella 10-st **psühhoterapeutiline nõustamine ja psüühiline tugi** kõigile Hiiumaa elanikele, esmasel registreerimisel helistada Katrinile tel 5333 9472
- 5. novembril kell 13 **käsitööring**
- 6. novembril kell 10 **arvutiõpe algajatele 5**
- 6. novembril kell 11 **Tartu Ülikooli väärikate ülikooli Hiiumaa loeng „Ravimtaimed, loodusravi liigese- ja südamehaigustele“** Kärdla Kultuurikeskuse suures saalis, lektor Tartu Ülikooli farmakognoosia- ehk ravimtaimeprofessor Ain Raal, kohad täis
- 10. novembril kell 10 **perepäev** Kõrgessaare Vaba Aja Keskuse kammersaalis, esinevad Haide Männamäe ja Toomas Tross (Piip ja Tuut), etenduse osalustasu 5 eurot, perepäeval osalejatele tasuta, korraldaja Hiiumaa erivajadustega inimeste klubi HEIK
- 10. novembril alates kella 10-st **psühhoterapeutiline nõustamine ja psüühiline tugi** kõigile Hiiumaa elanikele, esmasel registreerimisel helistada Katrinile tel 5333 9472
- 12. novembril kell 10 **arvutiõpe algajatele 6**
- 13. novembril kell 9.30–11 **mälutreening „Harjutused aju aktiviseerimiseks“** kõigile huvilistele, tasuta
- 17. novembril alates kella 10-st **psühhoterapeutiline nõustamine ja psüühiline tugi** kõigile Hiiumaa elanikele, esmasel registreerimisel helistada Katrinile tel 5333 9472
- 19. novembril kell 10 **arvutiõpe algajatele 7**
- 20. novembril väljasõit Käina ujulasse, ujulas viibimine kell 11–13, vesivõimlemine kell 11, juhendaja Helin Kääramees, jõusaali kasutamine, osalustasu 6 eurot, transport: kell 10 Kõrgessaare, Lauka, Viskoosa, kell 10.25 Kärdla
- 22. novembril **väljasõit Tallinnasse Estonia teatrisse**, minek Heltermaalt kell 8.30 praamiga ja tagasi Rohukülast kell 19 praamiga, kohad täis, korraldaja Hiiumaa erivajadustega inimeste klubi HEIK
- 24. novembril alates kella 10-st **psühhoterapeutiline nõustamine ja psüühiline tugi** kõigile Hiiumaa elanikele, esmasel registreerimisel helistada Katrinile tel 5333 9472
- 26. novembril kell 13 **koosviibimine** Kõrgessaare Vaba Aja Keskuses (Tervisemajas), räägime **Aserbaidžaani reisimuljetest** ja tähistame päevakeskuse 27. sünnipäeva, kõik meie kliendid ja sõbrad on oodatud
- 27. novembril kell 10 **arvutiõpe algajatele 8**
- 27. novembril kell 13 **käsitööring**

Lisainfo ja transpordivajaduse teatamine: Katrin, tel 5333 9472.

Kõrgessaare päevakeskuses saab pesta pesu ja käia duši all. Saab mõõta vererõhku. Eelnevalt kokku leppida Innaga, tel 505 2292.

Jälgi ka Facebooki lehte „Kõrgessaare Päevakeskus“.

Käina päevakeskus

- 2. novembril kell 10 **hingedeaja vestlushommik,** külas Triin Simson
- 3. novembril kell 11 **võimlemine**, juhendaja Helgi Taelma
- 4. novembril kell 10 **aju aktiviseerimine**, juhendaja Helin Kääramees
- 9. novembril kell 10 **mardilaupäeva tähistamine**, külla tulevad mardid
- 10. novembril kell 11 **toolitants**, juhendaja Helgi Taelma
- 11. novembril kell 10 **vestlushommik koos mängude ja viktoriiniga**
- 16. novembril kell 10 **reisimuljeid jagab Krista Jaanimägi**
- 17. novembril kell 11 **võimlemine**, juhendaja Helgi Taelma
- 18. novembril kell 10 **küpsetamistöötuba**, juhendaja Tea Martin
- 23. novembril kell 10 **aju aktiviseerimine**, juhendaja Helin Kääramees
- 10. novembril kell 11 **toolitants**, juhendaja Helgi Taelma
- 27. novembril kell 10 **loeng „Mis on AI ja kuidas see meile kasulik on“**, koolitaja Helin Laane
- 30. novembril kell 10 **vestlushommik** koos novembrikuu tähtpäevade tähistamisega

Kärdla päevakeskus

- esmaspäeviti kell 15 **bridžiklubi**
- teisipäeviti **ujumine Käinas**
- kolmapäeviti kell 9.30 **toolitants**, juhendaja Katrin Kivivuori
- 26. oktoobril kell 11 **infotund**, külas Hiiumaa valla **Kärdla osavallakogu esimees Lembit Vainumäe**
- 3. novembril kell 11 **Kärdla juhatuse koosolek**
- 19. novembril kell 11 **Hiiumaa Pensionäride Ühenduse koosolek**
- 20. novembril **käsitööring,** juhendaja Triinu Pihel

Kontakt ja jooksvate ürituste info: Kärdla päevakeskus, tel 463 2161, kardlapaevakeskus.blogspot.com

Hellamaa perekeskus

- 3. novembril kell 12 saavad kokku **Pühalepa Lustilised**
- 5. novembril kell 19 **zumba videotreening**
- 10. novembril kell 12 Pühalepa Lustilistel on külas **juuksur**
- 11. novembril kell 18 kinoõhtu **„Musta pori näkku“**
- 12. novembril kell 18 **mälumänguõhtu pirukaga**
- 18. novembril **Pühalepa Lustiliste väljasõit Käinasse**
- 19. novembril kell 13 **Pühalepa Vanameeste koosolek**
- 19. novembril kell 19 **zumba videotreening**
- 24.–25. novembril **väljasõit Ugala teatrisse**
- 26. novembril kell 19 **zumba videotreening**

Emmaste päevakeskus

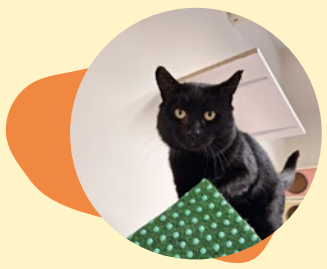
- 5. novembril kell 14 **arvutikoolitus**
- 11. novembril kell 13 **tuleb külla Helgi Põllo hiiu keele kohvriga**
- 12. novembril kell 14 **arvutikoolitus**
- 19. novembril kell 14 **arvutikoolitus**
- 25. novembril kell 11 **mälutreening**
- 29. novembril kell 14 **arvutikoolitus**
-
- teisipäeviti kell 11.30 **toolitants**
- kolmapäeviti kell 11 **jututuba**
- kolmapäeviti kell 11 **käsitööring** Emmaste Vaba Aja Keskuses, juhendaja Kaili Saarna
- esmaspäeviti ja neljapäeviti kell 9 **võimlemisring**, kontakt Õie Aedma, tel 5850 5915

Omastehooldajad

- 29. oktoobril 2026 kell 15 **omastehooldajate tugirühma kokkusaamine** Kärdlas, Põllu 1
- 26. novembril 2026 kell 15 **omastehooldajate päev Sõnajala sööklas**

KODU OOTAVAD KASSID HIIUMAA KODUTA LOOMADE TURVAKODUS

MUSTU
Sünd: 2022
Sugu: isane (kastreeritud)

SÄBRU
Sünd: 2024
Sugu: emane (steriliseeritud)

MIRJU
Sünd: 2022
Sugu: emane (steriliseeritud)

Rohkem infot: www.hiiumaaloomad.ee

MEIE SEAST ON LAHKUNUD

HANS KALJO
TÕNU KONIST
RAIGO MERILAHT
TALVI PALL
VILJA GREIS
LUULE PÕITEL
MERIKE PETRICH
VIIVI VIINA

SÜNDMUSED

OKTOOBER

◌ 23.–31. **oktoobril Hiiumaa restoranide nädal.** Lisainfo: hiiumaa.ee/restoranidenadal/

N, 29. oktoober

◌ kell 9.30–15 koolitus **„Kuidas kaasata ja olla kaasatud“** Kärdlas, riigimaja II korruse saalis. Lisainfo: hiiumaa.ee/sundmus/koolitus-kuidas-kaasata-ja-olla-kaasatud/

R, 30. oktoober

◌ kell 16 **Hiiumaa kino „Unustatud saar“**, Kärdla kinosaal

◌ kell 18 **Hiiumaa kino „Väike koletis Mia“**, Kärdla kinosaal

◌ kell 20 **Hiiumaa kino „Kutse“**, Kärdla kinosaal

◌ kell 11.30–13.30 **Uuskasutuskeskuse kogumisring Hiiumaal**. Lisainfo: uuskasutus.ee/

◌ kell 18–19 pereõhtu **„Laternamatk Orjaku õpperajal“** RMK matkajuhi Evelyn Pähnaga. Lisainfo ja registreerumine johanna.oll@hiiumaa.ee.

L, 31. oktoober

◌ **Ohtlike jäätmete kogumisring Hiiumaal**, lisainfo ja ajakava vald.hiiumaa.ee/kogumisring

◌ kell 14–15 **„Võta margialbum kaasa“** – Endel Lepisto selgitab filateeliat Sõru muuseumis.

NOVEMBER

P, 1. november

◌ kell 15 **Silvia Terase akrüül- ja struktuurmaalide näituse „Esimene“** avamine Kärdla kultuurikeskuses

E, 2. november

◌ kell 17–21 on Suuremõisa lossis avatud **HIIG+-i õdus sügiskohvik muusika ja luulega**. Head sööki ja jooki, muusikat ja poeesiat pakuvad HIIG+ õpilased, õpetajad ja külalised. Täpsem info kooli Facebooki lehel ja hiig.edu.ee

◌ kell 18 **Hiiumaa kino „Kutse“**, Kärdla kinosaal

T, 3. november

◌ kell 18 **Hiiumaa kino „Musta pori näkku“** Suuremõisa lossis

K, 4. november

◌ kell 18–19 **Tantsumenüü etendus „Hetk“**. Piletid 10/7 € müügil kultuurikeskuses

◌ kell 18–19.30 **salongiõhtu** Hiiumaa muuseumi Pikas Majas. **Külas Mart Juur**.

◌ kell 19 **Hiiumaa kino „Musta pori näkku“** Orjaku külamajas

N, 5. november

◌ 5.–6. novembril kell 9–17 koolitus **„Väikelaevade ja paatide hooajalised hooldustööd“**. Lisainfo: hiiumaa.ee/sundmus/vaikelaevade-ja-paatide-hooajalised-hooldustood/

L, 7. november

◌ **Hiiumaa meistrivõistlused orienteerumises: metsasprint**. Lisainfo: hok.ee/

◌ kell 10.30–12 **akrojooga peredele** Hiiumaa spordikeskuses. Lisainfo ja registreerumine theyogaisland@gmail.com.

K, 11. november

◌ kell 16 **Hiiumaa mõisapärandi väärtuspõhise hindamise avalik arutelu** Hiiumaa muuseumi Pikas Majas.

◌ kell 18 **Hiiumaa kino „Musta pori näkku“** Helamaa perekeskuses

N, 12. november

◌ **Jäätmevaba köök ja toiduraiskamise vähendamine** – nutikam planeerimine, säilitamine ja tarbimine. Koolitaja: Katarina Papp. Asukoht täpsustub. Lisainfo ja koolitustele registreerumine:

◌ Liisi Kummer-Leman, tel 558 0543, liisi.kummerleman@gmail.com

R, 13. november

◌ kell 18 **saalihoki** Kõrgessaare vaba aja keskuses

◌ kell 19 Vana Baskini teatri kriminaalkomöödia **„Stockmann Yard – Kaubamaja kurikaelad“ Kärdla** kultuurikeskuses. Piletid 29/26 € müügil Piletilevis, Piletimaailmas ja kultuurikeskuses.

L, 14. november

◌ kell 12–18 **„Movember Terkas 2026“,** lisainfo: hiiumaa.ee/sundmus/movember-terkas-2026/

◌ kell 13–14 **Viscosa kirjanduskohtumine. Külas kirjanik Kai Aareleid**. Lisainfo viscosa.ee.

P, 15. november

◌ kell 15 **Hiiumaa kino „Musta pori näkku“** Kõrgessaare vaba aja keskuses

◌ kell 18 **Hiiumaa kino „Musta pori näkku“** Kõpu rahvamajas

T, 17. november

◌ kell 19 **Hiiumaa kino „Musta pori näkku“** Valgu seltsimajas.

N, 19. november

◌ kell 17–20 Hiiumaa muuseumi Pikas Majas **mardi-kadritrall**. Esineb Hiiumaa Pillisõprade Selts ja avatud on kohvik.

R, 20. november

◌ 20.–22. novembril **„Aeg endale“ – naiste nädalavahetus Hiiumaal**. Lisainfo: hiiumaa.ee/sundmus/aeg-endale-naiste-nadalavahetus-hiiumaal/

◌ Hiiumaa kino „Mina olen Rocky“. Lisainfo: hiiumaa.ee/sundmus/hiiumaa-kino-mina-olen-rocky/

◌ kell 18 Hiiumaa kino „Musta pori näkku“, Mäe 2. Lisainfo: hiiumaa.ee/sundmus/hiiumaa-kino-musta-pori-nakku-8/

◌ kell 18 Aleksandr Popovi *stand-up*-tund „Prügipedagoog“ Kärdla kultuurikeskuses. Piletid: 19/16 €, „Toetaja“ pilet alates 25 € müügil aleksandrpopov.ee ja Fientas

L, 21. november

◌ kell 11–13 Hiiumaa muuseumi Pikas Majas **lõbus perehommik lastele**. Avatud väike kohvik.

◌ kell 12–13 **Piip ja Tuut „Piparköögis“** Viscosa kultuuritehases. Lisainfo: piipjatuut.ee

◌ kell 18 **Hiiumaa kino „Musta pori näkku“** Sõru muuseumis

◌ kell 18–19.30 **kontsertõhtu „Valgest valgesse“** kivimite õppehoones Soeras. **Ansambel Voordevinti.** Kontakt: paladelhk@gmail.com, tel 5884 3436

T, 24. november

◌ 24.–26. novembril **mammograafiabuss Hiiumaal.** Lisainfo: hiiumaa.ee/sundmus/mammograafiabuss-hiiumaal/

P, 29. november

◌ kell 17–17.30 **esimese advendi tähistamine Kärdla keskväljakul**

◌ kell 18.30 **esimese advendi tähistamine Kõrgessaare mõisapargis**

Vaata lisa hiiumaa.ee/sundmused

NÄITUSED

SA HIIUMAA MUUSEUMID

HIIUMAA MUUSEUMI PIKK MAJA

◌ Avatud E–R 10–17 ja L 10–15

◌ Kunstinäitus „**Kunst hiidlase kodus – Helgi Põllo kodugalerii**“

◌ Näitus „**Hõbehiidlased – Hiiumaa fotograafia ajalugu**“

◌ Püsinäitus „**Kärdla: rootsi küla, saksa alev, eesti linn**“

◌ Avatud meenepood ja laste mängutuba

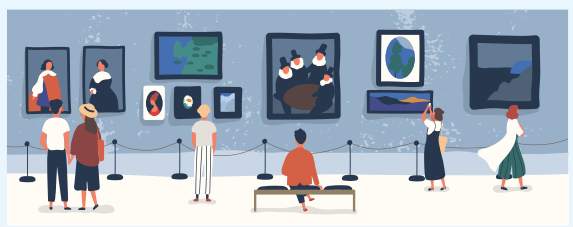
KÄRDLA KULTUURIKESKUS

◌ kuni 27. novembrini **Silvia Terase akrüül- ja struktuurmaalide näitus „Esimene“**.

◌ novembri lõpuni käsitööseltsi väike vaibanäitus „Triipkood“.

ELAMUSKESKUS TUULETORN

◌ kuni 5. detsembrini **Teele Rehe fotonäitus „Teisel pool puid“**

SÕRU MUUSEUM

◌ kuni 15. detsembrini näitus **„Mootorpurjekas Alari kirev elulugu“**

◌ kuni 19. detsembrini näitus **„Eesti tuletornid postmarkidel 1995–2025“**

◌ Kontakt: tel 5376 4040, sorumuuseum@hiiumaa.ee.

Hiiumaa Teataja, Hiiumaa valla väljaanne
Toimetaja: Triinu Rajasalu, tel 5470 0607
Kujundus ja küljendus: MK Meedia OÜ
Trükikoda: Printall
Hiiumaa Teataja ilmub kuu viimasel reedel.
Info ja teated järgmise kuu lehte on oodatud eelneva kuu 10. kuupäevaks: info@hiiumaa.ee.